

Lekcija 4

Kontrolišemo li mi medije – ili mediji kontrolišu nas?

Mediji – instrumenti komunikacije i moći

<p>Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne u svrhu planiranja i izvođenja časa.</p> <p>Razvijanje sposobnosti odnosi se direktno na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.</p> <p>Cilj učenja pokazuje šta učenici znaju i razumiju.</p> <p>Zadatak (zadaci) koji se daju učenicima, uz metodu, važni su sastavni dijelovi procesa učenja.</p> <p>Kontrolni popis materijala predstavlja pomoć u pripremi časa.</p> <p>Raspored nastavniku omogućuje okvirno planiranje vremena.</p>	
Razvijanje sposobnosti	Promišljanje o odabiru i njegovom uticaju.
Cilj učenja	Mediji su moćan instrument komunikacije i kontrole.
Zadaci za učenike	Učenici upoređuju i promišljaju o svojim odabirima i odlukama.
Materijali i sredstva	Izlaganje zidnih novina. Nastavni materijal 9A.
Metoda	Izvještavanje, plenarna rasprava. Predavanje.
Raspored	1. Učenici upoređuju svoje odabire i odluke. 15 min.
	2. Učenici promišljaju o sastavljanju poruka. 10 min.
	3. Predavanje nastavnika: selekcija tema, cenzura. 5 min.
	4. Rasprava. 10 min.

Informacije

Učenici se osvrću na svoje iskustvo u ovom projektu. Ne čitaju zidne novine jedni drugima radi informacija već se fokusiraju na odluke oko odabira tema i slika – istražuju ulogu medija kao cenzora i selektora tema.

Reporterer daju popratne informacije o raspravama u timovima, a učenici upoređuju i osvrću se na stečeno iskustvo.

Nastavnik dodaje pojmove – mediji kao cenzori i selektori tema – u kratkom predavanju. To je primjer kako se konstruktivističko učenje sistemnom podukom obogaćuje. Učeničko iskustvo stvara kontekst u kojem nastavnikova poduka nudi novi ugao gledanja i učenicima omogućava da svoje iskustvo razumiju na naprednijoj, apstraktnoj razini razmišljanja i razumijevanja.

Moguća su različita mišljenja o proširivanju ovog projekta i primjeni stečenih znanja. O njima se može razgovarati na kraju lekcije.

Opis lekcije

Od učenika se očekuje da, prije ove lekcije, pročitaju zidne novine drugih učenika.

1. dio: Učenici objašnjavaju i upoređuju svoje odabire

Naizmjenično, svaki govornik izvještava o odlukama koje je donio njegov tim i objašnjava razloge za te odluke. Uz pomoć bilješki (radni materijal za učenike 9.3), govornici se osvrću na sljedeće teme:

- izbor uvodnika;
- koje teme je tim razmatrao i zbog čega su neke teme uključene, a druge izostavljene;
- izbor fotografija;
- ostale teme i važna pitanja.

U izlaganjima je naglasak na odlukama koje se tiču cenzure i selekcije tema, a ne sadržaja samih novina. One su materijal na koji se nastavnik fokusira u svom kratkom predavanju, naglašavajući zajedničko iskustvo timova, dodavajući neke osnovne pojmove medijske pismenosti. Na taj način konstruktivističko učenje daje kontekst za prenos konceptualnog znanja kroz sistematsku i kratku poduku.

2. dio: Učenici se osvrću na sastavljanje poruka

Nastavnik traži da učenici uporede razloge zbog kojih su njihovi timovi donijeli određene odluke.

Možemo li prepoznati neke prevladavajuće kriterije, npr. da li je nešto vrijedno objavljivanja? U kojoj mjeri smo uzeli u obzir takmičenje – npr. upotrijebivši nešto što upada u oči?

Izvještaji govornika i uporedba odabira može dovesti do kritičke rasprave. Učenici mogu raspravljati o snažnom uticaju medija na vrstu informacija koje primamo, ili na nešto što nikada ne čujemo. Nastavnik moderira raspravu. Budući da će uskoro uzeti riječ, nije potrebno komentarisati učeničke izjave.

3. dio: Predavanje nastavnika

Korak 3.1 Osnovno predavanje

Nastavni materijal 9A

Kao što je gore rečeno (vidi 1. dio), nastavnik povezuje tačke iz ovog kratkog predavanja s kontekstom u pogledu iskustva te pitanja koja su učenici postavili. To zahtjeva određenu fleksibilnost u predstavljanju sljedećih ključnih izjava:

1. Sve medijske poruke su konstruisane. Jedan od osnovnih elemenata konstrukcije poruka je odabir malobrojnih informacija koje se pretvaraju u priče, te izbacivanje brojnih drugih informacija. Učenici su istraživali ovaj vid konstrukcije poruka kada su uređivali svoje zidne novine.
2. Odabirući i odbacujući informacije, urednici vijesti i medijski producenti djeluju kao cenzori i selektori tema. Snažno utiču na javno mnijenje i političko odlučivanje, kao i na način na koji učestvujemo u demokratiji. U kojoj mjeri se to iskustvo pretvara u kontrolu ovisi o tome da li ostvarujemo svoju ulogu cenzora ili ne.

Ove dvije izjave usko su povezane s učeničkim iskustvom u ovom malom projektu. Nastavnik može ovdje zaustaviti unos informacija jer ima dovoljno materijala za razmišljanje, ali može i dodavati teme, ovisno o interesima učenika i njihovim pitanjima. U tom slučaju će se vremenski okvir možda morati proširiti.

Korak 3.2 Proširivanje predavanja

1. S druge strane, kao trgovačka društva, mediji se međusobno takmiče u cilju privlačenja naše pažnje. Medijski producenti nastoje udovoljiti interesima i očekivanjima čitateljstva. Njihov komercijalni uspjeh ovisi o izboru koji su izvršili korisnici medija.
2. Da bismo dobili predodžbu o svijetu oko nas, ovisimo o medijima. U ovoj lekciji, učenici se fokusiraju na klasične medije tj. novine. Međutim, pojavile su se nove vrste medija i koristimo ih u različite svrhe. Još uvijek imamo klasične masovne medije (difuzni mediji) – časopisi, novine, TV i radio – koje uglavnom koristimo kao izvore informacija i zabave. Zatim, imamo medije koji se temelje na internetu (internetske stranice, *e-mail*, blogovi, *facebook* i slične mreže, *twitter*) te SMS. Koristimo ih u različite svrhe, no većinom za međusobnu komunikaciju i, kao što učenici najbolje znaju, mlada generacija o njima zna više od svojih roditelja i većine nastavnika.
3. Danas živimo u medijskoj kulturi. Društvo je mreža interakcija između njegovih članova. Društvena interakcija je u velikoj mjeri komunikacija. Komunikaciju podupiru, usmjeravaju i oblikuju mediji, a medijske poruke ne samo da odražavaju već i narušavaju stvarnost.

4.dio: Rasprava kao nastavak i zaključni dio jedinke

Učenici moraju imati priliku reagovati na nastavnikovo predavanje.

Mogu postavljati pitanja, radi boljeg razumijevanja, ili mogu problematizirati moć masovnih medija kao cenzora i selektora tema.

Nastavnik na kraju postavlja pitanje da li i kako nastaviti ovaj projekt, te u tu svrhu predlaže neku od sljedećih ideja:

- Zidne novine se mogu izložiti u školi.
- Učenici mogu pozvati profesionalnog novinara da posjeti razred. Mogu mu pokazati svoje novine, tražiti povratne informacije i s njim raspraviti pitanje cenzure.
- Izdavački tim može nastaviti ovaj projekt novosti u školi i izraditi školske (zidne) novine.
- Učenici mogu izvijestiti o medijima koji najsnažnije oblikuju i utiču na javno mnijenje.
- Učenici se mogu držati problema o kojem su izvještavali i krenuti u akciju. Moguće je povezivanje s ostalim jedinkama ovog priručnika.